

SID

ابزارهای
پژوهش

سرویس ترجمه
تخصصی

کارگاه های
آموزشی

بلاگ
مرکز اطلاعات علمی

سامانه ویراستاری
STES

فیلم های
آموزشی

کارگاه های آموزشی مرکز اطلاعات علمی

آموزش مهارت های کاربردی در تدوین و چاپ مقالات ISI

آموزش مهارت های کاربردی
در تدوین و چاپ مقالات ISI

روش تحقیق کمی

روش تحقیق کمی

آموزش نرم افزار Word برای پژوهشگران

آموزش نرم افزار Word
برای پژوهشگران

بررسی ویژگی های فیزیکی مرتبط با پارک ها و فضاهای سبز شهری

زینب علی یاس

عضو باشگاه پژوهشگران جوان، دانشگاه آزاد اسلامی واحد بندرعباس

znb.aliyas@gmail.com

محمد قرائی

عضو باشگاه پژوهشگران جوان، دانشگاه آزاد اسلامی واحد بندرعباس

mohamad.gharaie@yahoo.com

چکیده

فضاهای سبز شهری یکی از کاربری های مفید در کیفیت فضاهای مناطق شهری است که با پیش بینی گسترش شهرها بر اهمیت آن افزوده شده است. پارک های شهری به لحاظ کارکردهای اجتماعی، اقتصادی و زیست محیطی موجب بهبود سطح رفاه عمومی می شوند. وجود فضاهای سبز بویژه پارک ها می تواند در افزایش سلامت و کیفیت زندگی شهروندان نقش مهمی را ایفا کند. هدف از این تحقیق بررسی فاکتورهای تاثیر گذار بر افزایش میزان استفاده از پارک ها از قبیل امنیت، دسترسی، زیبایی، راحتی و تجهیزات می باشد. در این تحقیق پارک های مختلف در محلات شهر بندرعباس مورد مطالعه قرار گرفته است. در این مطالعه ۶۰ پرسشنامه در پارک های مختلف شهر بندرعباس بصورت تصادفی بعنوان پیش آزمون بمنظور بررسی مولفه های مرتبط با هر ویژگی فیزیکی پارک پخش شده است. یافته ها نشان داده است، راحتی در یک پارک می تواند مرتبط با مکانی برای نشستن، سایه اندازی درختان و کف پوش ها باشد، زیبایی مرتبط با تمیزی، نورپردازی، درختان و فضای سبز می باشد، امنیت در رابطه با حضور افراد مزاحم، فضاهای قابل دفاع و روشنایی در شب است و تجهیزات پارک مرتبط با امکان فعالیت های ورزشی و تفریحی برای کودکان و بزرگسالان و مکانی برای اغذیه فروشی می باشد. علاوه بر این تعداد پارک ها در سطح محلات و اندازه ی پارک ها بعنوان عوامل تاثیرگذار در میزان استفاده کاربران از پارک های در سطح شهر شناخته شده است.

واژگان کلیدی: پارک، ویژگی های فیزیکی پارک، اندازه پارک، تعداد پارک

مقدمه

وجود فضاهای سبز بویژه پارک ها می تواند در افزایش سلامت و کیفیت زندگی شهروندان نقش مهمی را ایفا کند. وجود چنین فضاهایی در سطح شهر مکانی برای انجام فعالیت های مختلف بویژه فعالیت های تفریحی را فراهم می کند. Fredric Olmstead پارک ها را بعنوان مکانی از شهر که ساکنین می توانند زیبایی طبیعت را تجربه کنند و همچنین مکانی برای تمدد اعصاب و گذراندن زمان بدور از هیاهوی شهر و انجام سایر فعالیت ها مثل ورزش های مختلف و بازی معرفی می کند (Rybczynski, 1999).

پارک ها همچنین مکانی برای تعامل بین دوستان و همسایگان شناخته می شود. علاوه بر این پارک ها در افزایش فعالیت فیزیکی و ورزش در میان شهروندان نقش مهمی دارند. چنین مکان هایی فرصت پیاده روی، ورزش و سایر فعالیت های فیزیکی تفریحی را برای مردم بوجود می آورند. شناخت افرادی که از آن پارک استفاده می کنند و فعالیت هایی که در آن مکان انجام می شود می تواند به افزایش کیفیت و میزان استفاده پارک کمک کند (McCormack et al., 2008). علاوه بر این بسیاری از مطالعات تاثیر محیط فیزیکی را بر فعالیت فیزیکی نشان داده است. تحقیقات نشان داده است که استفاده کنندگان متداول از پارک ها معمولا استانداردهای مورد نیاز در میزان فعالیت فیزیکی را نسبت به کسانی که بطور متداول از پارک ها استفاده نمی کنند دارا می باشند (Giles-Corti et al., 2005). علاوه بر این پژوهش ها نشان داده است که محیط فیزیکی می تواند بر افزایش و یا کاهش میزان فعالیت فیزیکی میان ساکنین تاثیر گذار باشد.

بویژه ویژگی های فیزیکی پارک ها و فضاهای سبز که بر افزایش کیفیت فیزیکی پارک ها نقش مهمی را ایفا می کنند مثل زیبایی، امنیت، راحتی، دسترسی و امکانات (McCormack et al., 2004; Wendel-Vos et al., 2007). علاوه بر این ویژگی های فیزیکی مختلف و امکانات مختلف در چنین مکانهایی تاثیر متفاوتی را بر فعالیت های فیزیکی مختلف ایفا می کند (Giles-Corti et al., 2005).

برومهل (1996) فاکتورهای مختلفی که بر میزان استفاده از پارک می تواند مرتبط باشد را معرفی کرده است. این فاکتورها شامل ویژگی های کیفی و کمی فضا می باشد. فاکتورهایی مرتبط با خود فرد (وضعیت اجتماعی اقتصادی، سن، جنسیت و نژاد)؛ فاکتورهای روانشناختی (موانع فردی) که بر روی ترجیحات فردی تاثیر می گذارد، دسترسی به تجهیزات و امکانات، ارتباط بین ویژگی های پارک و نیاز های مردم، شرایط کیفی پارک و امنیت. از طرف دیگر می توان این فاکتور ها را در سه دسته ویژگی های فردی، ویژگی های اجتماعی و ویژگی های فیزیکی محیط دسته بندی کرده است. این تحقیق قصد دارد با مروری بر تحقیقات گذشته عوامل مختلف فیزیکی مرتبط با پارک ها را که میتواند بر افزایش میزان استفاده و فعالیت فیزیکی مرتبط باشد را معرفی کند، سپس نمونه موردی تحقیق که پارک های شهر بندرعباس می باشد مورد مطالعه و بررسی قرار میگیرد. این مقاله که نتایج پیش آزمون یک تحقیق جامع از پارک های سطح شهر بندرعباس می باشد قصد دارد بمعرفی آیتم هایی که برای اندازه گیری ویژگی های فیزیکی پارک ها می تواند مرتبط باشد پردازد و با اعتبار سنجی آن بوسیله نرم افزار SPSS میتوان این آیتم ها را برای اندازه گیری ویژگی های فیزیکی پارک ها معرفی کرد.

تعداد پارک ها

تعداد پارک ها و زمین های بازی در محلات میتواند بر میزان فعالیت فیزیکی مرتبط باشد. بعنوان مثال مطالعه بین بیش از ۵۰۰ شهروند در ۵۶ محله مسکونی در پورتلند نشان داده است که شهروندانی که در مناطقی که بیشتر فضاهای سبز و پارک وجود دارد پیاده روی کرده اند تا مکان هایی که تعداد پارک ها کمتر گزارش شده است (Li et al., 2005). همچنین مناطقی که مکان های عمومی و فضاهای سبز بیشتری دارند تابحال نسبت به عدم انجام فعالیت فیزیکی کافی گزارش داشته اند نسبت به مناطقی که تعداد پارک های کمتری دارند (Rosenberger et al., 2005). همچنین پژوهشی مابین زنان در

۶ شهر مختلف در استرالیا نشان داده است ساکنینی که پارک های بیشتری در یک مایلی خانه ی شان دارند فعالیت بدنی بیشتری نسبت به سایر شهروندان داشته اند (Cohen et al., 2006). به ازای هر یک پارک در نیم مایلی یک خانه ۱۷ دقیقه پیاده روی بیشتر گزارش شده است (Cohen et al., 2006).

اندازه پارک

تحقیقات گذشته نشان داده است که اندازه ی پارک و فضای سبز می تواند بر میزان استفاده و فعالیت فیزیکی مرتبط باشد. تحقیقی در استرالیا نشان داده است که درصد فضای کل پارک در محلات بر میزان فعالیت فیزیکی بین کودکان رابطه مستقیم داشته است (Roemmich et al., 2006). با افزایش هر یک درصد از فضای پارک ۱,۴٪ افزایش در میزان فعالیت فیزیکی بین کودکان اتفاق افتاده بود. در حالیکه عرضه کل منطقه پارک در یک منطقه می تواند تاثیر مثبتی بر افزایش فعالیت فیزیکی داشته باشد.

بعضی از تحقیقات در مورد نقش اندازه ی یک پارک در محلات نیز گزارش داده اند. بعنوان مثال یکی از تحقیقات نشان داده است که پارک های با اندازه ی بزرگتر کمتر از پارک های کوچکتر برای فعالیت فیزیکی انتخاب می شوند (Kaczynski et al., 2008). از طرف دیگر، تحقیق دیگر نشان داده است مردم میل به پیاده روی در پارکی را دارند که احساس میکنند آن مکان بزرگتر است (Giles-corti et al., 2005).

دسترسی

دسترسی فیزیکی و روانی به فضاهای سبز و پارک ها بعنوان پایه طراحی چنین مکانهایی شناخته می شود و بعنوان قسمت ضروری در فرآیند طراحی برای توسعه شهری در خیلی از کشورها شناخته میشود. پارک ها باید در مکانی طراحی شوند که قابل رویت باشند. پارک ها با فراهم کردن امکانات مختلف قابل دسترس برای مردم میتوانند در افزایش کیفیت زندگی شهری نقش مهمی ایفا کنند (Goodmann, 1968). پارک هایی که بصورت پراکنده در سطح محلات و شهر قرار دارند بیشتر مورد استفاده قرار می گیرند تا پارک های متمرکز شده. دسترسی و پراکندگی فضا هر دو بعنوان دو ویژگی که برای اندازه گیری پارک ها نیاز است میتواند مورد استفاده قرار گیرد (Talen, 2000). طبق نظر وایت

(2000) دسترسی یک پارک می تواند بر اساس ارتباط آن با محیط که از طریق فیزیکی و بصری می باشد معرفی شود. یک پارک در دسترس و موفق مکانی است که براحتی بتوان به آنجا رفت، و بخوبی از دور قابل رویت باشد.

دسترسی به عنوان «آزادی یا توانایی افراد برای تحقق نیازهای اصلی شان در جهت حفظ کیفیت زندگی» تعریف می شود (Lau & Chiu, 2003). برتولینی بیان می کند که یک مکان عمومی در دسترس، مکانی است که افراد مختلف بتوانند بیابند و همچنین افراد مختلف بتوانند کارهای متفاوت انجام دهند این نه تنها یک نقطه در دسترس بلکه یک مکان در دسترس می باشد (Bertolini, 1999; Bertolini & Dijst, 2003).

دسترسی نباید بر اساس یک بزرگسال سالم ایده آل بلکه بر اساس شرایط یک آقای با عصا، یک مادر همراه با کالسکه یا یک کودک هشت ساله سوار بر دوچرخه باشد (Harnik, 2003).

بیشتر پژوهش های مرتبط با دسترسی و میزان استفاده از پارک، مرتبط با نزدیکی به فضای سبز بوده است (McCormack et al., 2008). پژوهشی در شیکاگو نشان داده است شهروندانی که پارک در نزدیک محل زندگی آنها قرار داشته است بیشتر از پارک استفاده می کرده اند تا افرادی که از منزلشان تا فضای سبز فاصله ی بیشتری بوده است (Tinsley et al., 2002). بطور کلی هر چه تعداد پارک ها در شعاع ۲۰۰ متری در محلات مسکونی افزایش پیدا کند بدلیل کاهش ضرورت استفاده از وسیله نقلیه که خود یکی از عوامل تاثیر گذار بر استفاده از پارک ها می باشد، میزان استفاده از پارک ها افزایش پیدا می کند.

همچنین تحقیقی در محلات مسکونی مختلف استرالیا نشان داده است که مردم بازدید از پارک هایی که در فاصله ی کمتری از خانه شان قرار دارد بیشتر دارند تا پارک های دیگر (Gilles-Cort et al., 2005). در ۱۳ تحقیق که مرتبط با فعالیت فیزیکی و پارک های بوده است ۸ تحقیق رابطه ی مستقیم بین نزدیکی به پارک و افزایش فعالیت فیزیکی یافته اند. از طرف دیگر در یک تحقیق میان بزرگسالان در آمریکا نشان داده است افرادی که احساس دسترسی راحت به پارک را داشته اند نسبت به سایر افراد فعالیت فیزیکی بیشتری داشته اند. حدود دو برابر بیشتر از افرادی که از پارک ها فاصله داشته اند فعالیت فیزیکی داشته اند (Kaczynski & Henderson, 2007). فضاهای بازی که معمولا در مسیر پیاده رو ها وجود دارد مشاهده شده است که بیشتر از پارک ها و فضاهای سبز دیگر در آن منطقه مورد استفاده قرار میگیرد (Ferre' et al., 2006).

امکانات و تجهیزات

کیفیت و وضعیت تجهیزات بازی و ورزش در پارک ها بر کاهش و افزایش بازدید از پارک موثر می باشد، البته اهمیت این امکانات بر اساس ویژگی های محیط می تواند متغیر باشد (McCormack et al., 2008). پژوهش های بسیاری تنوع امکانات و تجهیزات موجود در پارک ها مرتبط با فعالیت های ورزشی و بازی برای کودکان را بر حضور مردم در آن مکان ها نشان داده است، بویژه امکاناتی برای بازی کودکان نقش مهمی داشته است. در چندین مطالعه مرتبط با پارک های در محلات مسکونی حتی با وجود نزدیکی پارک ها به خانه ها، عدم وجود تجهیزات مناسب برای بازی کودکان یکی از مهمترین عوامل عدم استفاده ساکنین از آن پارک گزارش شده است. (Veitch et al., 2006). فعالیت هایی که مبنای ساختن بخش های یک پارک می باشد، باید چیزی داشته باشند که به مردم انگیزه ای برای آمدن به پارک بدهند. هر چه فعالیت هایی بیشتری در یک مکان شامل شوند، افراد فرصت های بیشتری برای مشارکت خواهند داشت (Whyte, 2000). از این گذشته، همانطور که دافی بیان می کند، یکی از مزایای کلیدی از مکان های عمومی این است که فراگیر بوده و برای هر فرد مناسب هستند. در این خصوص، این نواحی باید تمامی ساکنین محلی را در نظر بگیرند و به گروه های مختلفی از مردم با فعالیت های متفاوت خدمات ارائه کنند (Duffy, 2003). وجود مسیر پیاده در میان پارک ها همچنین برای استفاده مردم مهم شناخته شده است. (Lloyd et al., 2008) علاوه بر این، تسهیلات پارک شامل مکانی برای نشستن، آبخوری، آلاچیق و سرویس بهداشتی میتواند بر میزان استفاده کاربران تاثیر گذار باشد (McCormack et al., 2008). همچنین وجود سایه بان و یا مکانی که سایه اندازی مناسب داشته باشد می تواند بر استفاده ی کاربران بویژه در طول روز موثر باشد (Tucker et al., 2007). پژوهش دیگر در ۳۳ پارک در شهر اونتاریو کانادا که به بررسی ۳۳ تجهیزات موجود در این پارک ها پرداخته، نتایج نشان داده است که پارک هایی که امکانات ورزشی و تفریحی بیشتری دارند بیشتر برای انجام فعالیت های فیزیکی و ورزش مورد استفاده قرار گرفته اند تا پارکهای با امکانات کمتر. در مورد تجهیزات و امکانات مورد استفاده قرار گرفته پارک هایی که مسیر پیاده روی مخصوص برای پیاده روی درون فضای پارک طراحی کرده بودند ۲۶ برابر بیشتر از پارک های بدون مسیر مخصوص پیاده روی مورد استفاده قرار گرفتند (Kaczynski et al., 2008). پژوهش دیگر که به بررسی ۴ پارک متفاوت پرداخته یافته ها نشان داد که پارک هایی که شامل امکانات بازی، زمین های ورزشی و مسیر پیاده روی هستند بیشتر بقصد انجام فعالیت های ورزشی مورد استفاده قرار می گیرند (Giles-Corti et al., 1996).

زیبایی

نقش زیبایی پارک و فضای سبز بر میزان استفاده تمام گروه های سنی مهم شناخته شده است. یافته های یک تحقیق نشان داده است که اگر پارک ها از دیدگاه بصری زیبا تلقی شوند بویژه با داشتن درخت ها نسبت به فضاهای خالی میزان استفاده ی کاربران از آن پارک افزایش پیدا کرده است (Giles-Corti et al., 1996). وجود نقاشی های روی دیوار باعث کاهش استفاده از پارک می شود. بعلاوه، شرایط کیفی پارک از لحاظ تمیزی می تواند نقش مهمی در میزان بازدید مردم داشته باشد (McCormack et al., 2008).

همچنین وجود فضای سبز در پارک ها شامل درختان مختلف، گل ها، چمن و آب نماها در افزایش میل مردم به حضور در پارک ها موثر شناخته شده است. وجود فضای سبز در پارک ها که به افزایش هوای تازه در آن محیط کمک می کند خود دلیل دیگری بر افزایش میل مردم به حضور در چنین مکانهایی گزارش شده است (Lloyd et al., 2008).

امنیت

تحقیقات بسیاری که مرتبط با امنیت و استفاده از پارک های سطح شهر بوده نشان داده است ترس از جرم و جنایت بعنوان یکی از مهمترین موانع برای حضور در پارک ها و فضای سبز برای ساکنین می باشد (Mowen et al., 2005). از طرف دیگر همین پژوهش نشان داده است که پاسخ دهندگان رغبت خود را به استفاده از پارک اگر میزان امنیت افزایش پیدا کند نشان داده اند.

پژوهش دیگری در رابطه با امنیت نشان داده است که ساکنینی که محله ی خود را ناامن گزارش کرده اند از جنبه ی ناهنجاری ها مثل نقاشی بر دیوار، زباله ریختن و یا در شب آن را ناامن می دانند کمتر به کودکان خود اجازه ی حضور در فضاهای سبز را می دهند (Miles, 2008). پاسخ دهندگانی که امنیت بیشتری احساس می کردند ۶۰٪ بیشتر کودکان خود را تشویق به بازی در پارک ها و فضاهای بازی در محلات می کنند. از طرف دیگر یک تحقیق کیفی در ۲۸ پارک محلی در مونترال کانادا نشان داده است که پارک هایی که ناهنجاری های فیزیکی کمتری دارد مثل نقاشی های روی دیوار کمتر مورد استفاده ساکنین قرار گرفته است (Coen & Ross, 2006).

روشنایی در پارک، حضور نگهبان، بالا بردن امنیت و چشم ناظر و دید بعنوان عواملی که باعث افزایش احساس امنیت در پارک ها و فضای سبز می شود گزارش شده است. از طرف دیگر حضور افراد بی خانمان، معتادین، وجود سرنگ، وسایلی که باعث آسب می شود مثل شیشه و همچنین وجود دوچرخه سوار در مسیر پیاده رو پارک بعنوان عواملی که باعث کاهش امنیت در پارک های محلات می شود شناخته شده است (McCormack et al., 2008).

از طرف دیگر خصوصیات کالبدی فضاها مستعد تاثیر گذاری بر رفتار ما هستند و فضاها معمولاً زمانی تاثیر گذارترند که به روشنی تعریف شده را دارای ویژگی های توالی، تنوع، شگفتی و مجرد بودن و احساس محصوریت، می داند تا بتوانند امنیت و احساس امنیت ایجاد کنند (McCormack et al., 2008).

کوبین لینچ معتقد است، فضا فعالیت را پیشنهاد و همین طور آنرا محدود می کند بنابراین محیط باید مطلوب بوده و از نظر کالبدی محیطی امن باشد. یکی از اساسی ترین مفاهیم لینچ مفهوم "خوانایی" در فضای شهری است به عقیده لینچ خوانایی سبب می شود که به آسانی اجزاء شهری را بتوان شناخت و بتوان آنها را در ذهن، در قالبی به هم پیوسته به یکدیگر ارتباط داد. این درک از فضا به افراد کمک می کند تا خود را در فضا باز یافته و در آن احساس ایمنی کنند (Lynch, 1960).

به عقیده اسکار نیومن ویژگی های فضاهای قابل دفاع شامل: مرزهای واقعی، مرزهای نمادین و فرصت های نظارتی است. به نظر وی آنچه در فضای نا آشنای مناطق کلانشهری نیاز است، فضای قابل دفاع با تراکم متوسط است، جایی که ساکنان محل را در دست دارند، کنترل می کنند و از رفتار جنایی پیشگیری می کنند (Newman, 1972).

طبق نظریات مطرح شده می توان گفت که از نظر این اندیشمندان حفظ امنیت فضاهای سبز شهری، وظیفه اساسی فضاهای یک شهر است و تلاش برای رسیدن به امنیت مطلوب در فضاهای سبز شهری به جهت نقش موثری است که فضاهای سبز شهری می توانند در جامعه و در حفظ امنیت ایجاد کنند.

راحتی

احساس راحتی کردن در پارک می تواند یکی دیگر از مولفه های مرتبط با میزان افزایش حضور مردم در فضاهای سبز و پارک ها باشد. راحتی در پارک می تواند مرتبط با مکانی برای نشستن، احساس آرامش کردن، سایه اندازی درختان و مسیر راحتی برای حرکت در پارک معرفی کرد که متاسفانه در خیلی از مطالعات نادیده گرفته شده است (Pasaogullari & Doratli, 2004).

در شهر هایی که از نظر اقلیمی دارای آب و هوای مرطوب و گرم می باشد یافته ها نشان داده است که سایه اندازی درختان و همچنین مکانی که سایبانی داشته باشد بر میزان استفاده کاربران موثر بوده است (Karuppanan & Sivam, 2012).

روش تحقیق

در این تحقیق پارک های مختلف در محلات شهر بندرعباس مورد مطالعه قرار گرفته است. شهر بندرعباس در حاشیه جنوب ایران و سواحل شمالی خلیج فارس قرار گرفته است و از جمله شهرهای مهم جنوب کشور و مرکز استان هرمزگان می باشد. در این مطالعه ۶۰ پرسشنامه در پارک ها و فضای سبز در محلات مختلف شهر بندرعباس بصورت تصادفی پخش شده است. در این پرسشنامه که به بررسی میزان استفاده مردم از پارک ها و کیفیت فیزیکی فضاهای سبز و پارک ها پرداخته در ۲۲ سوال طراحی شده. در بخش اول از مردم درباره ی میزان استفاده از پارک پرسیده شده. در بخش دوم به بررسی وضعیت فیزیکی پارک که شامل راحتی، امنیت، زیبایی، دسترسی، امکانات و تجهیزات می باشد که شامل ۱۷ سوال می باشد. و در بخش آخر اطلاعات فردی پاسخ دهندگان پرسیده شده که شامل جنسیت، سن و میزان تحصیلات می باشد. در این پرسشنامه که به بررسی وضعیت کیفی پارک می پردازد ۶۰ پرسشنامه بعنوان پیش آزمون در سطح پارک های شهر بین کاربران پخش شد تا میزان اعتبار آیتم ها سنجیده شود.

سوالات مرتبط با وضعیت فیزیکی پارک که میزان رضایت مردم درباره ی آیتم های مختلف پرسیده شده در مقیاس لایکرت از ۱ (خیلی کم) تا ۵ (خیلی زیاد) طراحی شده. و از پاسخ دهندگان خواسته شد بر اساس وضعیت فیزیکی پارکی که بیشترین بازدید را از آنجا دارند از ۱ تا ۵ نمره دهند. سپس پاسخ ها بر اساس فاکتورهای مربوطه که مرتبط با کدام ویژگی پارک می باشد دسته بندی شده و با آزمون Reliability در spss مورد تجزیه و تحلیل قرار میگیرد. طبق گفته ی پالانت (۲۰۰۷) آزمون reliability نشان دهنده ی میزان اعتبار آیتم هایی است که برای اندازه گیری یک فاکتور مورد استفاده قرار می گیرد و مرسوم ترین Cronbach's coefficient alpha می باشد که در این تحقیق مورد استفاده قرار میگیرد. نتایج تحقیق میانگینی از میزان ارتباط آیتم ها برای اندازه گیری ویژگی های فیزیکی پارک ها معرفی می کند که می تواند برای مطالعات دیگر نیز مورد استفاده قرار گیرد. یافته های ضریب همبستگی بین ۰ تا ۱ متغیر خواهد بود که هر چه به ۱ نزدیکتر باشد جواب دقیق تر خواهد بود.

یافته ها و تحلیل داده ها

این پرسشنامه که بمنظور بررسی میزان تاثیر محیط فیزیکی بر میزان استفاده ی کاربران تهیه شده ، در ابتدا پیش آزمونی حدود ۶۰ پرسشنامه بین کاربران پارک های مختلف در سطح شهر بندرعباس پخش شد که میزان اعتبار و صحت آیتم ها

مورد بررسی قرار گیرد. در این پژوهش که ۲۷ مرد و ۳۴ زن در رنج سنی بین ۱۸ تا ۶۸ سال شرکت کردند. یافته های تحقیق با استفاده از نرم افزار SPSS مورد تحلیل و آنالیز قرار گرفت که اعتبار آیتم های مولفه های فیزیکی سنجیده شود. طبق نتایج آزمون که در جدول یک خلاصه شده است میزان ضریب آلفا برای تمام آیتم ها بالاتر از ۰٫۶، گزارش شده است که میتواند مورد تایید برای اندازه گیری ویژگی فیزیکی پارک های مورد نظر مورد استفاده قرار گیرد.

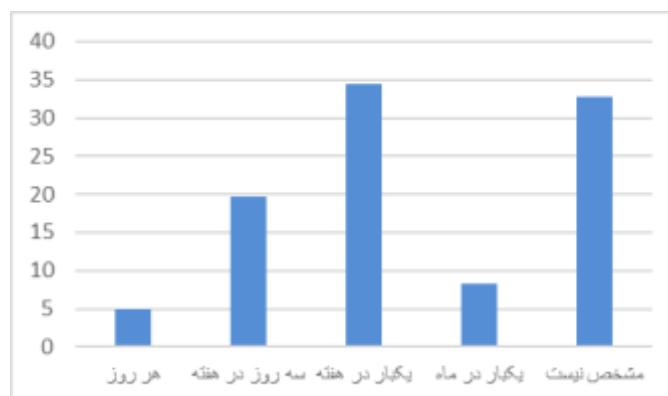
جدول ۱: نتایج ضریب آلفا متغیرهای فیزیکی پارک

Alpha	Mean	سوالات	ویژگی های فیزیکی
0.63	2.75	مکان مناسب برای نشستن سایه اندازی درختان نوع کفپوش ها	راحتی
0.71	2.7	دستگاه های ورزشی وسایل بازی کودکان وجود بوفه یا کافی شاپ	تجهیزات
0.77	3.5	دسترسی راحت از پیاده رو به پارک دسترسی راحت از خیابان به پارک دسترسی راحت با ماشین به پارک	دسترسی
0.7	2.6	روشنایی پارک در شب حضور افراد مزاحم دید کافی و مناسب در پارک	امنیت
0.63	2.6	زیبایی درختان پارک زیبایی فضای سبز پارک زیبایی سنگ فرش ها نور پردازی پارک در شب تمیزی پارک	زیبایی

با توجه به یافته های این تحقیق می توان نتیجه گرفت راحتی یک پارک می تواند مرتبط با مکانی برای نشستن، سایه اندازی درختان و نوع کف پوش ها که مسیری راحت برای عبور و مرور کاربران فراهم می کند باشد. تجهیزات و امکانات پارک مرتبط با فراهم کردن تسهیلاتی مرتبط با فعالیت های ورزشی و بازی کودکان می باشد و همچنین مکانی برای فروش اغذیه مثل بوفه و یا کافی شاپ. همچنین زیبایی یک پارک از دیدگاه کاربران مرتبط با تمیزی پارک، زیبایی فضای سبز و درختان، نورپردازی پارک در شب و همچنین مرتبط با سنگ فرش ها می باشد. دسترسی به پارک که بیشتر تحقیقات مرتبط با میزان استفاده از پارک بعنوان مهمترین عامل شناخته شده است مرتبط با مسیر پیاده به پارک، مسیر قابل دسترس برای ماشین و همچنین در مسیر رفت و آمد بودن پاک مرتبط می باشد. و امنیت پارک با روشنایی پارک در شب، افراد مزاحم و معتادین و همچنین دید کافی و مناسب در پارک که مرتبط با فضاهای قابل دفاع می باشد می توان بیان کرد.

یافته های تحقیق نشان داده است که میزان رضایت مردم از وضعیت فیزیکی پارک ها بطور متوسط و پایین می باشد و از طرف دیگر تنها ۲۴٪ پاسخ دهندگان بطور متداول به پارک ها می روند و این کم بودن میزان حضور مردم در پارک ها را می توان مرتبط با وضعیت فیزیکی پارک ها و همچنین تعداد کم پارک ها در سطح شهر و محلات شهر بندرعباس دانست. همچنین ۳۴٪ پاسخ دهندگان پارک های با ابعاد بزرگتر در سطح شهر بندرعباس را بعنوان پارکی از شهر که بیشتر بازدید را

از آن دارند انتخاب کرده اند. از این رو می توان پیشبینی کرد علاوه بر وضعیت فیزیکی پارک و تعداد پارک ها در سطح شهر ابعاد پارک نیز می تواند بر انتخاب پارک موثر باشد.

تصویر ۱: میزان بازدید مردم از پارک ها

نتیجه گیری

پارک هایی که بخوبی و با توجه به نیاز ها طراحی می شوند جز مهمی از تسهیلات جهت انجام فعالیت های تفریحی و گذراندن اوقات فراغت در شهر بشمار می آیند. همچنین فرصتی برای انجام فعالیت های فیزیکی که میتواند هم در بهبود سلامت جسمی و هم ذهنی شهروندان موثر باشد فراهم می کند.

با مروری بر تحقیقات گذشته دسترسی، امنیت، اندازه پارک، تعداد پارک، زیبایی و امکانات پارک بعنوان عواملی که می تواند بر میزان استفاده کاربران از فضاهای سبز و پارک ها موثر باشد معرفی شده است.

در رابطه با دسترسی یک رابطه مستقیم بین دسترسی و میزان استفاده از پارک ها شناخته شده است. پارک قابل دسترس و موفق با بازدید زیاد مکانی است که در مرکز محلات قرار گیرد که قابل دسترسی و در نزدیک خانه های مسکونی واقع شود. علاوه بر دسترسی پارک ها ویژگی های فیزیکی دیگر نیز که نقش مهمی بر کیفیت پارک ها می گذارد که نتیجه در افزایش استفاده شهروندان دارد در این تحقیق مورد بررسی قرار گرفت.

پارک های محلات باید بدور از حضور افراد غریبه و معتاد باشند و همچنین وجود وندالیسم مثل نقاشی های دیواری و زباله در سطح پارک ها، وجود فضاهای غیر قابل دفاع که می توان با کوتاه کردن درختان و پرچین ها مانع از افزایش بزهکاری در پارک ها می شود میتواند باعث افزایش حضور مردم در پارک ها که خود همانند چشم ناظر که باعث افزایش امنیت در پارک ها می باشد شد. از طرف دیگر زیبایی یک پارک که با افزایش فضاهای سبز در پارک، و آب نماها، کف پوش های رنگی می توان جذابیت های بصری را برای مردم افزایش داد. مکانی برای نشستن، سایه اندازی درختان و وجود امکانات برای انجام فعالیت های مختلف ورزشی و بازی کودکان خود باعث حضور افراد در سنین مختلف در پارک می شود. حضور افراد در گروه های سنی مختلف خود یکی دیگر از عواملی که مانع از افزایش وندالیسم می شود می توان معرفی کرد. پارک را می توان با افزایش درختان و فضای سبز، تمیزی پارک و نورپردازی مناسب آن از لحاظ بصری چشم انداز زیبایی را برای کاربران فراهم کرد.

در نهایت می توان اذعان داشت تنها توجه به یکی از ویژگی های معرفی شده در این مقاله مرتبط با ویژگی های فیزیکی پارک نمی تواند در موفقیت آن پارک و افزایش حضور مردم موثر واقع شود. زمانی یک پارک در سطح محلات مسکونی و شهر موفق خواهد بود که بر تمام ویژگی های ذکر شده توجه کند و برنامه ریزی و طراحی پارک بر آن اساس صورت پذیرد.

- Bertolini, L. (1999). Spatial development patterns and public transport: the application of an analytical model in the Netherlands. *Planning Practice and Research*, 14(2), 199–210.
- Bertolini, L., & Dijst, M. (2003). Mobility Environments and Network Cities. *Journal of Urban Design*, 8(1), 27–43.
- Broomhall, M. . (1996). Study of the availability and environmental quality of urban open space used for physical activity. *Master's Thesis, Department of Public Health, University of Western Australia, Perth*.
- Coen, S., & Ross, N. (2006). Exploring the Material Basis for Health: Characteristics of parks in Montreal Neighborhoods with Contrasting Health Outcomes. *Health & Place*, (12).
- Cohen, D., Ashwood, J., & Scott, M. (2006). Public Parks and Physical Activity Among Adolescent Girls. *Pediatrics*, 5(118).
- Duffy, B. (2003). Quality of life. *Landscape Design*, 318, 37–40.
- Ferre', M., Guitart, A., & Ferret, M. (2006). Children and playgrounds in Mediterranean cities. *Children's Geographies*, 4, 173–178.
- Giles-Corti, B., Broomhall, M. H., Knuiaman, M., Collins, C., Douglas, K., Ng, K., Donovan, R. J. (2005). Increasing walking: how important is distance to, attractiveness, and size of public open space? *American Journal of Preventive Medicine*, 28(2 Suppl 2), 169–76.
- Giles-Corti, B., Donovan, R., & Holman, C. (1996). Factors Influencing the Use of Physical Activity Facilities: Results From Qualitative Research. *Health Promotion Journal Australia*, 6.
- Goodmann, W. (1968). *Principles and Practice of Urban Planning*. Washington: International City Manager's Association.
- Harnik, P. (2003). *The Excellence City Park System: What Makes it Great and How to Get There*. The Trust for Public Land Pub, Washington, DC.
- Kaczynski, A., & Henderson, K. (2007). Environmental correlates of physical activity: a review of evidence about parks and recreation. *Leisure Sciences*, 29.
- Kaczynski, A., Potwarka, L., & Saelens, B. (2008). Association of Park Size, Distance, and Features With Physical Activity in Neighborhood Parks. *American Journal of Public Health*, 8(98).
- Karuppannan, S., & Sivam, A. (2012). Comparative analysis of utilisation of open space at neighbourhood level in three Asian cities: Singapore, Delhi and Kuala Lumpur. *URBAN DESIGN International*, 18(2), 145–164.
- Lau, J. C. Y., & Chiu, C. C. H. (2003). Accessibility of low-income workers in Hong Kong. *Cities*, 20(3), 197–204.
- Li, F., Fisher, G., & R brownson. (2005). "Multilevel Modeling of Built Environment Characteristics Related to Neighbourhood Walking Activity in Older Adults. *Journal of Epidemiology and Community Health*, 59.

- Lloyd, K., Burden, J., & Kieva, J. (2008). Young girls and urban parks: planning for transition through adolescence. *Journal of Park and Recreation Administration*, 26, 21–38.
- Lynch, K. (1960). *The image of the City*. Cambridge: MA: London, MIT Press.
- McCormack, G. ., Giles-Corti, B., & Bulsara, M. (2008). The relationship between destination proximity, destination mix and physical activity behaviors. *Preventive Medicine*, 46(1), 33–40.
doi:10.1016/j.ypmed.2007.01.013
- McCormack, G., Giles-Corti, B., Lange, A., Smith, T., Martin, K., & Pikora, T. (2004). An update of recent evidence of the relationship between objective and self- report measures of the physical environment and physical activity behaviours. *Journal of Science and Medicine in Sport*, 7.
- Miles, R. (2008). Neighborhood Disorder, Perceived Safety, and Readiness to Encourage Use of Local Playgrounds. *American Journal of Preventive Medicine*, 34.
- Mowen, A., Payne, L., & Scot, D. (2005). Change and Stability in Park Visitation Constraints Revisited. *Leisure Sciences*, (27).
- Newman, O. (1972). *Defensible Space: Crime Prevention Through Urban Design*. New York: MacMillan.
- Pasaogullari, N., & Doratli, N. (2004). Measuring accessibility and utilization of public spaces in Famagusta. *Cities*, 21(3), 225–232. doi:10.1016/j.cities.2004.03.003
- Roemmich, J., Epstein, L., & Raja, S. (2006). Association of Access to Parks and Recreational Facilities with the Physical Activity of Young Children. *Preventive Medicine*, 6(43).
- Rosenberger, R., Sneh, Y., & Phipps, T. (2005). A Spatial Analysis of Linkages Between Health Care Expenditures, Physical Inactivity, Obesity and Recreation Supply. *Journal of Leisure Research*, 2(37).
- Rybczynski, W. (1999). A clearing in the distance: Frederick Law Olmsted and America in the 19th century. Simon and Schuster.
- Talen, E. (2000). Measuring the public realm: A preliminary assessment of the link between public space and sense of community. *Journal of Architectural and Planning Research*, 17.
- Tinsley, H., Tinsley, D., & Croskeys, C. (2002). Park usage, social milieu and psychosocial benefits of park use reported by older urban park users from four ethnic groups. *Leisure Sci*, 24.
- Tucker, P., Gilliland, J., & Irwin, J. (2007). Splashpads, swings, and shade: parents' preferences for neighbourhood parks. *Canadian Journal of Public Health*, 98, 198–202.
- Veitch, J., Bagley, S., Ball, S., & Salmon, J. (2006). Where do children usually play? A qualitative study of parents' perceptions of influences on children's active free-play. *Health and Place*, 12, 383–393.
- Wendel-Vos, W., Droomers, M., Kremers, S., Brug, J., & Lenthe, f Van. (2007). Potential environmental determinants of physical activity in adults: a systematic review. *Obesity Reviews*, 8.
- Whyte, H. (2000). *How to Turn a Place Around*. Projects for Public Space Inc.

International Conference on
Modern Research in Civil Engineering,
Architectural & Urban Development

November 26, 2015

IRIB International Conference Center – Tehran

کنفرانس بین المللی

پژوهش های نوین در عمران، معماری و شهرسازی

۶ آذر ماه ۱۳۹۴ / تهران- مرکز همایش های بین المللی صدا و سیما

SID

ابزارهای
پژوهش

سرویس ترجمه
تخصصی

کارگاه های
آموزشی

بلاگ
مرکز اطلاعات علمی

سامانه ویراستاری
STES

فیلم های
آموزشی

کارگاه های آموزشی مرکز اطلاعات علمی

تازه های آموزش
آموزش مهارت های کاربردی در تدوین و چاپ مقالات ISI

آموزش مهارت های کاربردی
در تدوین و چاپ مقالات ISI

تازه های آموزش
روش تحقیق کمی

روش تحقیق کمی

تازه های آموزش
آموزش نرم افزار Word برای پژوهشگران

آموزش نرم افزار Word
برای پژوهشگران